

La difícil industrialització de Mallorca

Mallorca, la indústria quasi inexistent

Les inversions de la Conselleria de Comerç i Indústria han assegurat el futur de la indústria sabatera i de bijuteria, però els altres sectors i indústries més petites lluiten, sense gaire èxit, per un lloc dins l'economia balear.

La notícia de la reconversió de personal de la indústria sabatera de Menorca a un règim de fix discontinu és un símptoma, cada vegada més freqüent, que la indústria de les Illes Balears està en plena terciarització. El govern Balear i les altres institucions han pres unes mesures per salvar la indústria de les Illes. Els seus objectius inclouen, d'una banda, la modernització de la maquinària, del disseny i dels sistemes de comercialització, i de l'altra la captació de noves indústries, a més de l'ordenació de les artesanies tradicionals.

ARTESANIA

El 1988 el Consell Insular de Mallorca va crear el Foment del Desenvolupament de Mallorca (FODESMA). Entre els seus objectius hi havia el de canalitzar la formació i col·locació de treballadors cooperant amb els ajuntaments que, sobretot a l'interior de Mallorca, no s'han beneficiat tant del turisme. Les seves iniciatives principals fins ara han estat cursos per a cuiners, pastissers i fabricants de barques (mestres d'aixa). Per les aules passaren 295 alumnes el 1990, quasi un 60% dels quals han trobat feina relacionada amb aquests estudis. Per ajudar els artesans ja establerts el Govern Autònom ha creat la Carta de Mestre Artesà i la qualificació d'Empresa Artesana. La Conselleria de Comerç i Indústria ha catalogat un total de 140 oficis artesans, i després de quatre anys un total de 63 tallers, que representen només

25 dels oficis catalogats, han demanat el reconeixement com Empresa Artesana. Segons la mateixa conselleria el 1985 hi havia 2.885 tallers artesanals i semiartesanals a Mallorca. Això vol dir que el 98% dels tallers artesanals no tenen reconeixement oficial. Sembla que, a banda del desconeixement del programa, la majoria

dels artesans pensen que la Carta no es converteix en res pràctic. L'ordenació de la indústria artesana, fins ara, no és un èxit i tampoc pot garantir el futur dels quasi 3.000 tallers de Mallorca.

PROMOCIÓ DE FIRES

Entre el 1987 i 1990 el govern balear va subvencionar la participació en fires amb 665 milions de pessetes. Quasi la meitat d'aquests doblers han estat per a les indústries de sabates i pell, on fan feina unes 6.000 persones. Aquesta inversió es reflecteix en els resultats d'exportació. La indústria de sabates i pell dona ocupació a un 16% de la població que treballa en el sector secundari, i produeix un 37% del volum total d'exportacions de les Balears.

El segon lloc pel que fa a inversió en promoció de fires, l'ocupa la bijuteria amb 80 milions gastats entre el 1987 i 1990 (12% del total). Aquest sector produeix un 12% del valor total de les exportacions.

Entre els altres sectors industrials només destaquen el de la nàutica i el dels aliments. Entre tots dos se n'han dut un 9% de les subvencions per promoció comercial. El seu mercat és interior i no crea exportació notable.

La indústria de la fusta i el moble, a pesar de donar feina a un 15% dels treballadors del sector secundari, no genera exportació notable i en quatre anys va rebre només 4 milions de pessetes en subvencions per a promoure les fires (0,6% del total).

Conselleria d'Indústria i Comerç, la de menys pressupost.

JOAN CELIA

El govern Balear vol llançar Mallorca com a centre firal en benefici del turisme. J. CELIA

El govern autònom vol potenciar Palma com a centre de fires. L'any passat es van celebrar nou fires comercials a Palma. Tot i que les fires han estat un èxit per a les sabates i la bijuteria, les altres indústries no se n'han beneficiat tant. A la darrera fira artesanal els expositors de les Balears, que eren minoria, van haver de competir amb sud-americans i peninsulars. La política de promoció, que quasi no imposa criteris per a la participació d'expositors, sovint sembla una ajuda al turisme i no a la indústria de les Illes.

MODERNITZACIÓ TECNOLÒGICA

La Conselleria de Comerç i Indústria va destinar 2.113 milions (quasi el 60% de les subvencions del pla de reindustrialització) a la modernització tecnològica entre el 1987 i el 1990. D'aquests milions, la Conselleria en va invertir 720 en la modernització de la indústria de la sabata (34% del total). Això ha donat bons resultats; entre l'any 1989 i el 1990 el volum d'exportacions de sabates va augmentar un 9%. Aquesta és una indústria de fabricació amb un alt nivell d'ocupació que ha assegurat el seu futur. Les subvencions al sector de la bijuteria també han donat bons resultats. La Conselleria hi ha invertit 393 milions (el 18% del total) i en el darrer any avaluat el volum d'exportacions de bijuteria va augmentar un 14%.

Un cas molt distint és el de la fusta i mobles. Tot i els 408 milions invertits en modernització (19% del total) no s'ha notat cap canvi ni en el nombre de treballadors

panya informativa sobre la indústria i l'entorn nàutic de les Balears.

Al març de 1991 es va anunciar que l'empresa japonesa de llums halògens Phoenix s'havia d'establir en el Pla de Mallorca, a Petra, un poble d'uns 2.500 habitants. La inversió japonesa seria de 5.000 milions de pessetes, i el govern Balear aportaria el sol industrial. Phoenix, quasi un any després, diu que de moment no té intencions d'invertir-hi a causa de la crisi que passa l'empresa al Japó. Un altre projecte, en aquest cas de la Pepsi-Cola, per establir-se a Sineu, al centre de Mallorca, també va plegar fa un temps.

Mentrestant, els polígons industrials que es creen, sobretot en els municipis costaners, turístics, estan ocupats quasi totalment per empreses de distribució i de serveis.

La indústria secundària de les Balears

Sineu, poble de l'interior mallorquí sense infraestructures, no pot acollir indústries importants, com tot l'interior. JOAN CELIA

ni en les exportacions. La subvenció ha mantingut aquest sector quasi al mateix nivell d'ocupació i no ha creat un mercat exterior més gran. La indústria de la fusta necessitarà moltes més inversions per sortir endavant.

El 1987 es va crear l'empresa pública Foment Industrial, SA, que, vinculada a la Conselleria de Comerç i Indústria, es va fer càrrec de la captació de noves inversions industrials. Ha subvencionat la British Caledonian amb 120 milions per a la instal·lació d'un centre de simuladors de vol. Ha firmat un crèdit de 250 milions per a la compra de Camp Mallorquí, SL, i una empresa agropecuària. A més d'aquestes actuacions ha realitzat una cam-

necessita una forta inversió tant en les empreses petites com en les grans, per modernitzar i comercialitzar el sector, abans que l'envelliment acabi amb elles. Però curiosament la Conselleria de Comerç i Indústria és —exceptuant l'adjunta a la Presidència— la que menys dotació té. Poc més de 2.650 milions de pessetes. És el doble que l'any 1991 i encara així representa només un 6,6% del total del pressupost de la comunitat. Falta veure si serà prou per a frenar la tendència dels darrers 20 anys: la transferència del sector industrial i d'exportació cap als serveis i la construcció relacionats amb la demanda interna i amb el turisme.

M.A. Grimalt / B. Vickers